

Vergaderjaar 2025–2026

36 800 VII

Vaststelling van de begrotingsstaten van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (VII) voor het jaar 2026

Nr. 11

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN KONINKRIJKSRELATIES

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 10 oktober 2025

Met deze brief informeer ik u over de evaluatie van de rijksbrede inkoopstrategie Inkopen met Impact en de wijze waarop ik met de bevindingen en aanbevelingen uit het evaluatierapport voornemens ben om te gaan.

Met een inkoopvolume van 18 miljard (2024) is inkoop door de rijks-overheid een belangrijke hefboom voor het creëren van maatschappelijk impact. Naast inzet op klimaat, circulariteit, social return en de naleving van Internationale Sociale Voorwaarden – de huidige thema’s van Inkopen met Impact – dragen wij met onze inkoop inmiddels ook steeds vaker bij aan veiligheid en economische ontwikkeling. We hebben te maken met een toenemende behoefte aan strategische autonomie en leveringszekerheid in een geopolitiek roerige wereld. Ook op deze terreinen kunnen we met inkoop impact maken, voor de EU en voor Nederland. Een steeds grotere rol in de rijksinkoop speelt ook (kansen en risico’s van) de digitalisering, inclusief het leveren van bijdragen aan digitale weerbaarheid van de rijksoverheid en Nederland. Deze ontwikkelingen maken het nodig de rijksinkoopstrategie te actualiseren en daarin, naast Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen (MVOI), ook bovengenoemde onderwerpen een plaats te geven.

De uitkomsten van de in 2024 uitgevoerde evaluatie van Inkopen met Impact vormen hiervoor een belangrijke basis. Bij het maken van afwegingen betrek ik daarnaast ook andere relevante rapporten en afspraken. De belangrijkste zijn de Taakstellingsnota Rijksoverheid en het rapport van de Algemene Rekenkamer (hierna: ARK) «Staat van de Rijksverantwoording 2024» met het onderliggende deelrapport «Inkoop kan en moet eenvoudiger».

1. Doel en aanpak van de evaluatie

Als verantwoordelijk Minister voor de Rijksdienst ben ik systeemverantwoordelijk voor het rijksinkoopstelsel en het rijksinkoopbeleid, waar de rijksinkoopstrategie Inkopen met Impact onderdeel van is. Het toenmalig kabinet bood die in 2019 aan de Tweede Kamer aan. Ik hecht eraan dat de rijksinkoopstrategie relevantie houdt. In de zomer van 2024 is daarom opdracht gegeven aan Rebel Group om de effectiviteit ervan te onderzoeken. Het evaluatierapport is op 17 december 2024 opgeleverd en op 31 januari 2025 gepubliceerd.

Rebel Group geeft antwoord op de vraag in hoeverre Inkopen met Impact effectief is geïmplementeerd (terugblik) en geeft daarnaast aanbevelingen voor de aanstaande actualisatie (vooruitblik). Omdat departementen, en de organisaties die daaronder vallen, zelf verantwoordelijk zijn voor de inkoop op de eigen begroting, zijn zij nauw betrokken geweest bij het onderzoek. Een Begeleidingscommissie, met daarin interdepartementale vertegenwoordiging vanuit de inkoopuitvoering en het inkoopbeleid, zag toe op een zorgvuldig proces en het bereiken van de onderzoeksdoelen.

Uit de terugblik bleek onder meer dat er veel waardering is voor Inkopen met Impact, maar dat er duidelijkheid nodig is waar het gaat om hoe de doelen precies bereikt moeten worden. Ook in de sturing, verantwoordelijkheidsverdeling en samenwerking moet het duidelijker, met een stevigere rol voor BZK. Tot slot constateerde Rebel Group dat MVOI door opdrachtgevers nog niet altijd belangrijk genoeg gevonden wordt, wat de toepassing ervan bemoeilijkt.

2. Beleidsreactie

Hieronder reageer ik op de belangrijkste aanbevelingen. Ik maak daarbij een onderscheid tussen aanbevelingen die worden opgepakt en aanbevelingen waarvoor eerst nadere verkenning nodig is. Zoals ook de ARK meegeeft, weeg ik daarbij sterk mee wat de effecten voor de rijksinkoopuitvoering zijn.

2.1 Op te volgen aanbevelingen

1. *Actualiseer de rijksinkoopstrategie met politiek draagvlak*
Het huidige Inkopen met Impact is per besluit van de ministerraad in 2019 vastgesteld als kabinetsbeleid. Uit de evaluatie blijkt dat het politiek draagvlak erg heeft geholpen bij de implementatie en uitvoering ervan. Ik ben voornemens ook de opvolger van Inkopen met Impact voor instemming aan de ministerraad voor te leggen voordat ik die aan uw kamer toestuur.
2. *Concretiseer taken en verantwoordelijkheden in het geactualiseerde rijksinkoopbeleid*
Ik hecht waarde aan een helder en effectief werkend inkoopstelsel. Dat stelsel gaat beter zijn werk doen als de rol van BZK wordt verstevigd en verhelderd. Ook door uw Kamer is daar onlangs bij motie toe opgeroepen (motie Sneller c.s.), net zoals door de ARK in hun rapport. Binnen mijn departement wordt dan ook, samen met de departementen, gewerkt aan een herinrichting van het stelsel. Ik houd hierbij oog voor verbetering van samenwerking, met vereenvoudiging van de inkoopprocessen en het verminderen van de bureaucratie. Met deze maatregelen werk ik aan meer wendbaarheid van het stelsel en een heldere rijksinkoopstrategie, zodat opdrachtgevers én marktpartijen weten hoe zij kunnen bijdragen aan de ambities van het Rijk.

3. *Concretiseer definities en doelstellingen en breng de thema's van het Nationaal Plan MVI (overheidsbreed) en het rijksinkoopbeleid met elkaar in lijn, rekening houdend met Europese regelgeving.*
Eenduidigheid voor de uitvoeringspraktijk en de markt is van groot belang, ook met het oog op efficiënt werken. Dit betekent dat ik deze aanbeveling als volgt overneem:
 - Daar waar gelijke thema's aan de orde zijn, wordt via het overheidsbrede project «Regie op de Monitoring» onder meer gewerkt aan eenduidige definities, en waar mogelijk eenduidige doelstellingen en KPI's. Dit project wordt uitgevoerd onder mijn coördinatie, in samenwerking met vertegenwoordiging uit de overheidsbrede MVOI-werkgroep van het Nationaal Plan MVI. Voor de voortgang en planning over dit project verwijs ik kortheidshalve naar de Kamerbrief Voortgangsrapportage Regie op de Monitoring MVOI.
 - Verder worden in de opvolger van Inkopen met Impact nadere beleidskaders opgenomen waar die nu nog ontbreken. Het gaat dan bijvoorbeeld over Diversiteit en Inclusie, Milieu en Biodiversiteit, Circulair inkopen en Klimaatvriendelijk inkopen. Bestaande beleidskaders worden geactualiseerd, als dat nodig is.
4. *Verbeter de coördinerende rol van BZK en zet steviger in op het categoriemanagement.*
Kortheidshalve verwijs ik naar de reactie op de tweede aanbeveling.
5. *Stel goede tooling beschikbaar voor monitoring van de voortgang ten opzichte van de doelen (per thema).*
Het project Regie op de Monitoring (zie aanbeveling 3) levert ook aanbevelingen op voor tooling. Ik verwijs dan ook naar de reactie bij aanbeveling 3.

2.2 Nader onderzoeken

1. *Maak Inkopen met Impact onderdeel van een rijksbrede verduurzamingsopgave*
Ik ben het eens met de constatering dat er overlap is tussen MVOI en de rijksbrede verduurzamingsopgave, maar merk daarbij op dat inkoop slechts één van de instrumenten is voor de realisatie van de verduurzamingsopgave van de rijksdienst, naast andere. Niet inkopen is bijvoorbeeld vaak het meest duurzaam. Het is nodig om voor de bijdrage van inkoop aan duurzaamheidsdoelen van de rijksbedrijfsvoering aparte inkoopdoelen te stellen. Het vraagt enige verkenning om de juiste «knip» en de juiste samenhang vast te stellen. Dit doe ik in samenhang met het «zwaartepuntprincipe», dat ik hieronder (bij de tweede aanbeveling) toelicht.
2. *Bepaal gezamenlijk de focus en bijdrage van de verschillende departementen aan de rijksbrede duurzame doelen.*
In het ARK-rapport «Staat van de Rijksverantwoording 2024» staat dat er veel doelen tegelijk moeten worden gerealiseerd in de inkoop. Ik verken daarom of het mogelijk is om inkoopdoelen (als bijdrage aan duurzame doelen) beter te verdelen over departementen (project Zwaartepuntprincipe). Achterliggende gedachte van deze verkenning is om in kaart te brengen bij welk ministerie de kansen en risico's in de toeleveringsketen, in relatie tot de inkoopuitgaven, het grootst zijn. Op basis hiervan is beter te bepalen wie zich focust op welk duurzaamheidsdoel. Deze focus brengt naar verwachting efficiencywinst voor de (inkoop)uitvoering met zich mee. De inkoopuitvoering (van inkoper tot contractmanager) hoeft zich dan namelijk niet op alle MVOI thema's toe te leggen en kan op basis van de departementale verdeling meer gericht te werk gaan.
3. *Verplicht vanuit Inkopen met Impact om doelen en acties voor inkoop te concretiseren in actieplannen en categorieplannen.*

Deze verplichting staat reeds in Inkopen met Impact. Sterker toezien op naleving van deze en andere afspraken past bij de aanbeveling om de rol van BZK in het stelsel te versterken, maar moet haalbaar en uitvoerbaar zijn gezien taakstellingen en passend zijn bij mijn rol en mandaat.

3. Vervolg

Op de opvolging van bovenstaande aanbevelingen legt mijn ministerie nu de focus. Het restant van de aanbevelingen in de categorie «overig» van het rapport, worden niet opgevolgd. Dit omdat een aantal van de voorgestelde maatregelen buiten mijn mandaat valt en ik deze dus niet uit kan voeren. In andere gevallen omdat de uitkomsten van andere in deze brief genoemde trajecten eerst afgewacht moeten worden.

Dit en volgend jaar vindt uitwerking, afstemming en vaststelling van de geactualiseerde rijksinkoopstrategie plaats. MVOI maakt hier, zoals gezegd, onderdeel van uit. Omdat Rebel Group pleit voor nadere concretisering en breed (politiek en bestuurlijk) draagvlak, gebeurt dit in nauwe samenspraak met stakeholders. Daarbij wordt uitdrukkelijk ook de uitvoerbaarheid getoetst. Het perspectief van de markt neem ik hierin mee.

Ik streef ernaar uw Kamer in het derde kwartaal van 2026 de vastgestelde inkoopstrategie op het gebied van MVOI voor het Rijk te kunnen sturen.

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
F. Rijkaart